

Jeffrey Sachs

 [Ekonom Detroit 1954](#)

Z Wikipedie, otevřené encyklopedie

Jeffrey Sachs

Jeffrey Sachs (2005)

Narození	5. listopadu 1954 (67 let) Detroit
Národnost	Židé
<u>Alma mater</u>	Harvardova univerzita Harvardova kolej Oak Park High School
Povolání	ekonom , vysokoškolský učitel a spisovatel
Zaměstnavatelé	Harvardova univerzita Organizace spojených národů Kolumbijská univerzita
Ocenění	Global Economy Prize (2009) Blue Planet Prize (2015) člen Ekonometrické společnosti Padma bhúšan Harvard Centennial Medal ... více na Wikidatech
Choť	Sonia Ehrlich Sachs
Web	jeffsachs.org

 [multimediální obsah](#) na [Commons](#)

Některá data mohou pocházet z [datové položky](#).

Jeffrey David Sachs (* [5. listopadu 1954](#), [Detroit](#), [USA](#)) je význačný [americký ekonom](#). Intenzivně se zaměřuje v následujících vědeckých oblastech: [hospodářský růst](#), [udržitelnost](#) životního prostředí, oddlužení rozvojových zemí, redukce chudoby, či [globalizace](#). Sachs se proslavil jako poradce vlád po celém světě v ekonomických otázkách. Je ředitelem Earth Institute při Columbia University a

speciálním poradcem generálního tajemníka OSN [António Guterres](#) ohledně Rozvojových cílů tisíciletí (stejnou funkci zastával i u dřívějšího generálního tajemníka [Kofiho Annana](#)).

Je autorem mnohých článků a knih. K jeho nejslavnějším knihám patří tituly *The End of Poverty: Economic Possibilities for Our Time* a *Common Wealth: Economics for a Crowded Planet*. Oba tituly se objevují na listu [bestsellerů](#) deníku [The New York Times](#).

Vzdělání

Sachs studoval na Harvard College, kde získal titul M.A. a Ph.D. v oboru ekonomie. Ve věku 29 let na Harvardu získal titul profesora. Na Harvardu působil až do r. 2002. V současné době vede ústav Earth Institute při Columbia University.

Hospodářské reformy

Sachs se spolupodílel na ekonomických reformách v Bolívii, Polsku nebo Ruské federaci. Sachsovým reformní plánům se přezdívalo "šoková terapie". Byl také zvláštním poradcem generálního tajemníka OSN - Pan Ki-muna a ještě dříve Kofiho Annana pro rozvojové cíle tisíciletí.

Bolívie

V r. 1985 trpěla Bolívie hyperinflací a nebyla schopna splatit svůj dluh vůči Mezinárodnímu Měnovému Fondu (MMF). Sachs se ujal pozice hospodářského poradce bolivijské vlády a předložil vládě rozsáhlý plán hospodářských reforem s cílem srazit inflaci a vést bolivijskou ekonomiku cestou tržní liberalizace. Mezi opatření patřily rušení vládních dotací a obchodních kvót, ukotvení bolivijské měny k dolaru. Po implementaci Sachsových reforem spadla inflace z 20 000% za rok na 11%. Kritici ovšem soudí, že reformy způsobily růst nezaměstnanosti, pokles průmyslové výroby a hospodářský pokles.

Východní evropa

Polsko

Další érou jeho života bylo poradenství v postkomunistických ekonomikách V r. 1990 se polská vláda formou šokové terapie snažila vymanit z kolabujícího komunistického hospodářského režimu. Sachs a David Lipton (dříve ekonom MMF) radili polské vládě rychlý přechod k tržní ekonomice. Sachs a Lipton radili uvést tržní mechanismy ještě před rozsáhlou privatizací státního majetku. Jak se ukázalo, tak jednotlivé státní podniky dokázaly efektivně operovat v tržním prostředí, pokud jim bylo umožněno

fungovat dle tržních sil. Dále byl také zaveden stabilizační fond pro polský Złoty ve výši jedné miliardy USD, prostředky z něj ovšem nemusely být čerpány. Reformy v Polsku byly úspěšné a ovšem zlotý si nedokázal udržet stabilní kurz (změna nastala až do vstupu Polska do EU).

Po ekonomických reformách v Polsku byl J. Sachs také poradcem v Jugoslávii a následně v Rusku, kde se mu opět nepodařilo uspět, tak jak si představoval. Svoji roli neúspěchu označil především kvůli nedostatečnému nasazení, chybné empatii v místní obyvatelstvo a systémovým chybným kalkulacím.

Rusko

Na základě polského úspěchu byl pozván nejprve sovětským prezidentem Michaiilem Gorbačovem a poté ruským prezidentem Borisem Jelcinem k přechodu na tržní hospodářství. V letech 1991–1993 působil jako poradce premiéra Jegora Gajdara a ministra financí Borise Federova pro makroekonomické politiky. Roku 1991 angažovala ruská vláda ekonomy z Harvardu jako poradce pro transformační reformy. Sachs byl tedy také přizván, ale během dvou let se mu nepodařilo prosadit žádné významnější reformy. Sachs např. neúspěšně usiloval o založení stabilizačního fondu pro stávající měnu ve výši 5 miliard USD. Anatolij Čubajs založil 31. 7. 1992, tedy krátce poté, kdy se stal místopředsedou ruské vlády, speciální odbor («Отдел технической помощи и экспертизы»). V něm pracovali jako vedoucí další američtí odborníci: harvardský profesor Andrei Shleifer (spolu se Sachsem a [Larry Summersem](#) jeden ze tří „zázračných chlapců“) a čerstvý absolvent téže školy Jonathan Hay. Oba byli v roce 2005 v USA odsouzeni za nezákonné podnikání k vysokým peněžním trestům. (Větší část platila Harvardova univerzita.) Sachsovy metody pro stabilizaci ekonomik staly se známé jako šoková terapie a byly podobné úspěšným přístupům používaným v Německu po dvou světových válkách. [27] Když se Rusko na počátku 90. let po přijetí jeho tržní šokové terapie propadlo do chudoby, některá západní média ho nazvala chladným neoliberálem a neschopným ekonomem. [1]

V letech 1991–1993 pomáhal s hospodářskou transformací ve Slovinsku, Estonsku a v Mongolsku. Tyto transformace také nelze označit, jako úspěšné. [2]

Afrika

Od svého působení v postkomunistických zemích se Sachs obrátil ke globálním otázkám ekonomického rozvoje, zmírňování chudoby, zdravotní politiky a politiky pomoci a udržitelnosti životního prostředí. Rozsáhle psal o změně klimatu, kontrole nemocí a globalizaci. Od roku 1995 se věnuje úsilí o zmírnění chudoby v Africe. V letech 2000–2001 spolupracoval s generálním tajemníkem OSN Kofim Annanem na návrhu a spuštění Globálního fondu pro boj s AIDS, tuberkulózou a malárií. Také spolupracoval s vysokými představiteli administrativy George W. Bushe na vývoji

programu PEPFAR pro boj s HIV/AIDS a PMI pro boj s malárií . Jménem Annana předsedal v letech 2002 až 2006 projektu OSN Millenium

Sachs úzce spolupracuje s Islámskou rozvojovou bankou na rozšíření programů integrovaného rozvoje venkova a udržitelného zemědělství mezi členskými zeměmi banky.

Řecko

Během řecké vládní dluhové krize v červenci 2015 Sachs, Heiner Flassbeck , Thomas Piketty , Dani Rodrik a Simon Wren-Lewis zveřejnili otevřený dopis německé kancléřce Angele Merkelové týkající se řeckého dluhu. V dopise žádají o zaplacení dluhu a za jeho příčinu obviňují EU. [3]

Sýrie

V dubnu 2018 podpořil názor prezidenta Donalda Trumpa, aby USA opustily Sýrii.

Venezuela

Roku 2019 napsal zprávu, s Markem Weisbrotem. O bash zprávy zmiňoval, že 31% nárůst počtu úmrtí mezi lety 2017 a 2018 byl způsoben sankcemi uvalenými na Venezuelu v roce 2017 a že v důsledku toho mohlo ve Venezuele zemřít 40 000 lidí. Zpráva uvádí: "Sankce připravují Venezuelany o život zachraňující léky, lékařské vybavení, potraviny a další nezbytné dovozy." Ovšem jeho kolega Weisbrot uvedl, že „nemohl dokázat, že tato nadměrná úmrtí byla výsledkem sankcí, ale řekl, že zvýšení probíhalo souběžně s uložením opatření a doprovodným poklesem produkce ropy ze země“.

Kritika

Sachs soustavně kritizuje [Mezinárodní měnový fond](#) (MMF) a jeho politiku po celém světě a obviňuje mezinárodní bankéře z toho, co říká, že je vzorem neúčinných investičních strategií. Zároveň je často kritizován, zejména keynesiánci a sociálními demokraty, kteří jeho myšlenky považují za utopické a jen zvyšující světovou chudobu na úkor zbohatnutí vyvolených.

Kontroverze a Kritika

- Sachsovy ekonomické filozofie byly předmětem chvály i kritiky. Nina Munk , autorka knihy z roku 2013 The Idealist: Jeffrey Sachs and the Quest to End Poverty , říká, že ačkoli jsou dobře míněné, projekty na vymýcení chudoby, které Sachs schvaluje, po letech „nechaly lidi ještě horší než předtím“.

- Podle kanadské novinářky Naomi Kleinové je Jeffrey Sachs jedním z architektů "katastrofálního kapitalismu" poté, co jeho doporučení v Bolívii, Polsku a Rusku vedla k tomu, že miliony lidí skončily na ulici.
- V prosinci 2018 byla finanční ředitelka Huawei Meng Wanzhou zatčena v Kanadě na žádost USA, které usilovaly o její vydání, aby čelily obvinění z údajného porušení sankcí proti Íránu . Brzy po zatčení Meng Sachs napsal článek, ve kterém uvedl, že její zatčení bylo součástí snah omezit Čínu, a obvinil USA z pokrytectví za to, že usilovaly o její vydání. Napsal, že žádný z vedoucích pracovníků několika amerických společností, které byly pokutovány za porušení sankcí, nebyl zatčen. Poté, co byl za článek kritizován, Sachs uzavřel svůj účet na Twitteru , který měl 260 000 sledujících. Isaac Stone Fish, vedoucí pracovník Asijské společnosti poznamenal, že společnost Sachs napsala předmluvu k pozičnímu dokumentu společnosti Huawei, a zpochybnila, zda společnost Sachs zaplatila společnosti Huawei. Sachs nakonec přiznal spolupráci, ovšem tvrdil, že za práci nedostal zapláceno. [\[4\]](#)
- Je nazýván mužem, který byl kdysi kmotrem zrodu kapitalismu ve východní Evropě, a nyní pracuje na omezení vlivu volného trhu ve Spojených státech. Sachs dokonce podpořil samozvaného „socialistu“ Bernie Sanderse za prezidenta. V rozhovoru pro DER SPIEGEL popisuje svá očekávání od nově zvoleného prezidenta Joea Bidena. [\[1\]](#)
- Během rozhovoru v lednu 2021 se Sachsová navzdory opakovanému nabádání tazatele vyhnula otázkám ohledně čínské represe vůči Ujgurům narážkou na „obrovské porušování lidských práv spáchané Spojenými státy“; Následně 19 skupin prosazujících advokacii a práva společně napsalo dopis Kolumbii. Univerzita zpochybňuje Sachsovy komentáře. Signatáři dopisu napsali, že Sachs zaujala stejný postoj jako čínské ministerstvo zahraničních věcí, odbočka k historii porušování práv USA jako způsob, jak se vyhnout diskusím o špatném zacházení Číny s Ujgury. Skupiny na ochranu lidských práv dále uvedly, že Sachs „zradil poslání své instituce“ tím, že bagatelizoval perspektivu těch, kteří byli utlačováni čínskou vládou. Stephan Richter, šéfredaktor The Globalist, a JD Bindenagel, spisovatel, napsali, že Sachs aktivně propaguje „klasický komunistický propagandistický trik“.
- Stal se kritikem MMF, ovšem později v OSN podnikal stejné kroky. [\[5\]](#)
- Americký autor cestopisů a romanopisec Paul Theroux v komentáři k úsilí Sachsové na pomoc Africe ve výši 120 milionů dolarů říká, že tato dočasná opatření nedokázala zajistit trvalá zlepšení. Theroux se zaměřuje na projekt v řídce osídlené komunitě kočovných pastevců velbloudů v Dertu v Keni , financovaný z projektu Sachs' Millennium Villages Project, který stál 2,5 milionu USD za období tří let. Theroux říká, že latríny projektubyly ucpané a přetékaající, ubytovny, které postavil, rychle chátraly a trh s dobyt看em, který založil, ignoroval místní zvyky a byl během několika měsíců uzavřen. Říká, že rozzlobený občan Dertu podal 15bodovou písemnou stížnost proti operaci "Sachs".

Osobní život

Jeffrey Sachs je ženatý se Soniou Ehrlich Sachsovou, která je dětskou lékařkou V New Yorku. Mají tři děti, Lisu, Hannah a Adama.

Publikace

Knihy

- The End of Poverty: Economic Possibilities for Our Time, 2005, Penguin Group USA
- Common Wealth: Economics for a Crowded Planet, 2008, Penguin Group USA

Články

- Geography, demography and economic growth in Africa, 1998, [online](#)
- The economic burden of malaria, 2001, [online](#)^[nedostupný zdroj]
- Natural resource abundance and economic growth, 1995, [online](#)

Sachsovy eseje se pravidelně objevují na stránkách project-syndicate.org [online](#)